Actieve raadsinformatie

Registratienummer 2022-86

Datum: 18-10-2022
Van collegelid: W.I. Meijer
Aan: Raads- en commissieleden
Onderwerp: Tijdelijk noodfonds energiearmoede

Inleiding
Een direct gevolg van de oorlog en de internationale sancties tegen Rusland is dat gas, elektriciteit en voedsel flink duurder zijn geworden. Steeds meer mensen in Nederland hebben moeite hebben met het betalen van hun huur, boodschappen, zorgpremie of energierekening. Daarom komt het kabinet in 2023 met een ongekend fors maatregelenpakket, vooral ten behoeve van de lage en middeninkomens. Maar zelfs daarmee kunnen niet alle prijsstijgingen voor iedereen volledig worden gecompenseerd, zo concludeert het Nibud.
Naar aanleiding van deze economische situatie en naar aanleiding van een opiniërend debat in de gemeenteraad, heeft het college onderzocht op welke wijze we de inwoners met een laag inkomen tijdelijk zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Tijdelijk, totdat de rijksoverheid de regelingen voldoende op orde heeft.
Voor inwoners met een inkomen tot de inkomensgrens van 120% biedt de gemeente Heerde al een aantal regelingen, zoals de activiteitenbijdrage, de bijzondere bijstand, het Kindpakket en recentelijk de energietoeslag. Om die reden heeft het college besloten dat we op zeer korte termijn een tijdelijk noodfonds willen inrichten dat incidenteel maatwerk mogelijk maakt. Met dit tijdelijke noodfonds kunnen we onze inwoners die in de problemen geraken op de juiste wijze ondersteunen totdat ze terug kunnen vallen op landelijke regelingen.

Dit zijn de kenmerken van het tijdelijke noodfonds
<u>Bijzondere bijstand</u>
Omdat we maatwerk willen toepassen en niet aan inkomenspolitiek mogen doen, komen we al snel bij de bijzondere bijstand. De bijzondere bijstand is gebaseerd op de Participatiewet. We hebben dus niet alle vrijheid. Het is vanuit de participatiewet niet geoorloofd om iemand een bijdrage te verstrekken die niet aan specifieke kosten is gekoppeld. Om die reden zijn we genoodzaakt om de regeling te koppelen aan de energiekosten. Omdat we afwijken van het maatwerk dat we nu al toepassen op de bijzondere bijstand (bijvoorbeeld bij de voorwaarden en het vermogen), hebben we een beleidsregel opgesteld.

<u>Tijdelijk Noodfonds</u>
Er is in dit besluit sprake van een tijdelijk noodfonds. Dat betekent dat we niet de voorwaarden hanteren van de bijzondere bijstand, in dat geval zou iedereen namelijk recht kunnen hebben, maar een aantal extra voorwaarden hanteren.

a. Er moet binnen een jaar na aanvraag een verslag van de energiecoach overlegd kunnen worden als de gemeente dat opvraagt. Met dit criterium stimuleren we een integrale en duurzame aanpak. We hanteren hierbij een termijn van een jaar zodat de energiecoaches niet overvraagd worden.

b. Er is sprake van een noodsituatie met betrekking tot mogelijke schulden. Hierdoor ondersteunen we de inwoners die het al moeilijk hebben.

Financiën
Als een inwoner door een hoger inkomen of door vermogen een deel zelf kan betalen krijgt deze een lager bedrag. We hanteren de energiequote van het TNO omdat deze goed is afgestemd op energiearmoede.

Consulent schulddienstverlening
We kiezen ervoor om een energietoeslag niet te verstrekken via een standaard aanvraag via de inkomensconsulenten maar dit via de consulent schulddienstverlening te laten verlopen, zodat een integrale aanpak mogelijk is.

Looptijd tijdelijk regeling
Doordat de regeling over twee jaren loopt kunnen huishoudens twee keer een aanvraag doen. In 2022 met terugwerkende kracht en in 2023. We hebben de einddatum van de regeling op 30 juni 2023 bepaald om niet alle aanvragen in de eerste twee maanden te krijgen.

Beleid in ontwikkeling
Naast de besluitvorming over het noodfonds bereidt het college beleid voor dat aansluit op de onderwerpen armoede en verduurzaming.

Verkenning ondersteuning(fonds) aan ondernemers
Naast huishoudens zijn ook bedrijven van klein tot groot hard geraakt door de sterk gestegen energiekosten. Lokaal verkennen wij de zorgvragen onder de ondernemers en proberen voor de ondernemers met een concrete zorgvraag ook ondersteuning in te zetten. De ondersteuning zal verschillend van aard zijn, maar is op dit moment nog niet direct gekoppeld aan een financiële ondersteuning. Mocht dit nodig zijn dan zal op basis van maatwerk gekeken moeten worden wat wij als lokale overheid kunnen doen.

Ondersteuning maatschappelijk middenveld
Ook het maatschappelijk middenveld zoals sportvereniging en andere organisaties kunnen geraakt worden door de sterk gestegen energiekosten. Het college onderzoekt ook voor deze organisaties of we ondersteuning kunnen bieden.

Inzet specifieke rijksuitkering energiearmoede
Op dit moment werken we samen met de gemeente Epe, Hattem en woningcorporatie Triada aan een plan van aanpak om energiearmoede en woningverduurzaming te combineren. Aanleiding hiervoor zijn de ontvangen Rijksgelden (circa €192.000), specifiek bestemd voor het terugdringen van energiegebruik bij huishoudens met een lager inkomen. De inzet is om de aanpak ten goede te laten komen aan huurders met minder goed geïsoleerde woningen, al dan niet aangevuld met minder geïsoleerde koopwoningen. Het zal een combinatie worden van kleinere isolatiemaatregelen en inzet op gedragsverandering. Rechtsreeks waarde-vermeerderende aanpassingen financieren in huurwoningen is helaas niet mogelijk met de uitkering. Hoewel deze gelden zeker niet toereikend zullen zijn om te komen tot een grote reductie, is dit wel de kans om zowel bewustwording als besparing bij deze doelgroep voor elkaar te krijgen. We verwachten begin 2023 hiervoor een aanpak operationeel te hebben. Hierin krijgen inkomensconsulenten, energiecoaches van Heerde Energiek, Triada en het energieloket een rol. U wordt nader geïnformeerd zodra de aanpak gereed is.

Naast deze regeling werkt het Rijk aan diverse andere regeling voor mensen met een minder brede beurs, waaronder een energieplafond en een 0%-lening via het Nationaal Warmtefonds voor isolatie.

Als gemeente werken we aan een aanvullend gemeentebreed isolatieprogramma als eerste concrete uitwerking van onze Transitievisie Warmte. Met dit isolatieprogramma worden ook specifiek inwoners met een lager inkomen en een eigen woning in de gelegenheid gesteld om investeringen te doen met flankerende financieringsvormen. Ook dit programma is begin 2023 gereed. Tenslotte worden bestaande gemeentelijke duurzaamheidsmaatregelen extra onder de aandacht gebracht dit najaar, waaronder onze Toekomstbestendig wonen lening, uitdelen van kleine energiebesparende maatregelen en collectieve inkoop van isolatie en zonne-energie.

Verbinding sociaal domein met de duurzaamheidsprojecten;
We onderzoeken waar we deze verbinding kunnen vergroten. Een voorbeeld hiervan is dat we willen dat de consulent schulddienstverlening huishoudens met energiearmoede begeleid naar de verduurzamingsprojecten, zoals bijvoorbeeld de energiecoaches.

Begin november wordt de eerste bijeenkomst gepland tussen de consulenten schulddienstverlening, Grip op de Knip en de energiecoaches. Het doel is om dan te bepalen hoe deze samenwerking vorm kan krijgen.

Start pilot armoedepact;
Armoedebestrijding verandert van gezicht. Naast inkomensondersteunende voorzieningen komt het accent steeds meer te liggen op terugdringen van sociale uitsluiting, eenzaamheid, kansenongelijkheid en de structurele oorzaken van armoede. Steun door particulieren zoals kerken, fondsen, vrijwilligersorganisaties en stichtingen wordt gelet op deze bredere ambitie steeds relevanter. Sommige gemeenten zoeken toenadering en aansluiting tot particuliere initiatiefnemers met een zogeheten armoedepact. Met dit pact worden ambities en afspraken uitgesproken om samen armoede te voorkomen.

Kosten: om een succes te maken van een armoedepact is het wenselijk een kwartiermaker in te zetten. De komende twee jaren kan de beleidsadviseur participatiewet inkomen deze rol vervullen met maximaal vier uur per week naast de reguliere taken. Voorlopig brengt dit geen extra kosten met zich mee.

In 2025 evalueren we het pact en besluiten we of we er mee verder gaan.

Besluitvorming vindt plaats via het beleidsplan armoedebestrijding dat het college nu in voorbereiding heeft.

Bijlagen:
1. Nieuwsbrief samen tegen armoede september 2022